

ПРОБЛЕМИ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

*Доповідач – Бучьковська С., ст.,
Науковий керівник – Барун М.В., доц., к.е.н.,
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Об'єктивною необхідністю, яка обумовлена вимогами до реформування ресурсозбереженням в народному господарстві, на теперішній час є розробка наукових засад щодо формування ресурсозберігаючої політики та механізмів її реалізації.

Наслідки світової економічної кризи в Україні здійснювали деструктивний вплив на політику та процеси ресурсозбереження в державі, а саме: планові завдання щодо забезпечення ресурсозбереження було відмінено, тоді як виробництво з переробки вторинних ресурсів ще не було сформовано, й водночас постійне збільшення попиту на сировину на світовому ринку створило ситуацію додаткового навантаження на сировинний потенціал країни.

В умовах, які створилися, організація ресурсозбереження на рівні держави перетинається з загальнодержавними питаннями управління та надає актуальності розробці наукових засад формування механізму реалізації ресурсозберігаючої політики. Але, слід зазначити, що неможливо визначити ефективну модель управління ресурсозбереженням без концепції, тобто загального розвитку цього процесу.

У більшості наукових концепцій економічного розвитку обґрунтовувалась необхідність переходу до ресурсозберігаючого економічного розвитку, який би супроводжувався, насамперед, підвищенням соціального рівня населення, зменшенням антропогенного навантаження на навколишнє середовище і скороченням темпів виснаження природних ресурсів без негативного впливу на економічні системи.

В індустріально розвинутих країнах світу одночасно та паралельно відбувалися процеси з формування ресурсозберігаючого типу господарювання та створення конкурентоздатних товарів і послуг в якості пропозиції на світовому ринку. В економіці України ці процеси майже відсутні, немає а ні ресурсозберігаючої моделі економіки, а ні державної ресурсозберігаючої політики.

Основні принципи політики ресурсозбереження повинні базуватися на наукових основах, опиратися на знання законів, тенденцій та закономірностей. Але, на жаль, в нашій країні обґрунтування питання ресурсозбереження на рівні державної політики немає. В подальшому це може призвести до загострення дестабілізації господарської діяльності, що в свою чергу може мати негативний вплив на всю стратегію реформування економіки країни. Основною причиною такого стану є відсутність наукового підходу до формування задачі ресурсозбереження на державному рівні в довгостроковій політиці.

Проаналізувавши сучасні концепції ресурсозбереження, можна сказати, що в господарській практиці моделей ресурсозбереження можна виділити декілька:

- моделі, які базуються на традиційній основі (зменшення матеріалоемності, зменшення утворення відходів, посилення використання вторинних ресурсів);
- моделі, які базуються на новій основі (зменшення споживання, саморесурсозабезпечення на основі переходу до промислового відтворення сировини).

Головна відмінність зазначених моделей складається з того, що береться в якості генеральної ідеї, поряд з тим всі моделі ресурсозбереження мають одну основу – це організація споживання ресурсів. На теперішній час, офіційної концепції ресурсозбереження немає, тому її створення є досить актуальним питанням яке потребує подальшого розвитку.

До основних методологічних положень основ формування концепції ресурсозбереження можна віднести:

- відмову від ізолюваності фактів та окремих процесів в сфері ресурсозбереження, тобто зробити ресурсозбереження системою;
- включити ресурсозберігаючу політику до системи соціально-економічної політики держави;
- вивчити на концептуальному рівні суті самого поняття ресурсозбереження для більш глибокого розуміння еволюції його розвитку;
- обрати концептуальний підхід, який базується на єдності двох систем – ресурсозабезпечення та ресурсозбереження, останній з яких відведена самостійна, а в подальшому головна роль;
- відмовитися від моделі розвитку ринків сировини, прийняти оптимальну модель державної ресурсозберігаючої політики.

Для забезпечення повноцінної реалізації ресурсозберігаючої політики потрібно на державному рівні змінювати принципи управління ресурсозбереженням, які повинні опиратися на:

- попередження саморесурсозабезпечення;
- оптимізацію структури управління ресурсозбереженням;
- забезпечення конкурентоспроможної ресурсозберігаючої політики;
- оптимальне співвідношення інтересів держави та суб'єктів всіх форм власності;
- державну відповідальності за негативні соціально-еколого-економічні наслідки ресурсозберігаючої політики;
- науковий супровід ресурсозберігаючої політики;
- інтеграцію стратегії.

Оскільки процес ресурсозбереження направлений в першу чергу на досягнення доволі тривалого ефекту зростання національної економіки, тому впровадження в реальні сектора національної економіки механізму ресурсозбереження який базується на вищезазначених принципах, на нашу думку, необхідно здійснювати шляхом розробки дієвого методичного механізму на базі економіко-управлінського підходу.

Дієве та ефективне функціонування системи управління процесом ресурсозбереження на всіх рівнях господарювання залежить від принципів управління та напрямів ресурсозбереження як діяльності, а саме технологічної,

наукової, комерційної, інформаційної тощо.

Тому, у підсумку, при розробці відповідної ресурсозберігаючої політики слід враховувати, що ресурсозбереження є рушійною силою переходу до нової індустріальної моделі розвитку в довгостроковій перспективі, що тягне за собою і подальший розвиток нормативно-правової бази України і створення дієвих фінансово-економічних механізмів впровадження, а також механізмів державної підтримки.

ПЕРЕЛІК ПРСИЛАНЬ

1. Андрєєва Н.М., Барун М.В. Ресурсозберігаюча складова як аспект екологізації виробництва / Н.М. Андрєєва, М.В. Барун // Економічні інновації. 2014. Вип. 57. С. 24-31.

2. Барун М.В. Теоретичні аспекти ресурсозбереження та його стратегічні напрямки // Економіка: проблеми теорії та практик и: Зб. наук. пр. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2008. – Випуск 245. Том III. – С.595-599.

3. Мусіна Л.А. Ресурсоефективна економіка: європейські тенденції та уроки для України / Л.А. Мусіна, Т.К. Кваша // Економічний аналіз: зб. наук. праць Тернопільського національного економічного університету. – 2014. – Т. 18. – № 1. – С. 51–62.

АНАЛІЗ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Доповідач – Вах Н.О. ст.,
Науковий керівник – Ковальова О.М., доц., к.т.н.,
Харківський національний автомобільно - дорожній університет
vahnadezda7@gmail.com*

На стан атмосферного повітря Харківської області впливають викиди забруднюючих речовин від пересувних та стаціонарних джерел забруднення. До стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря відносяться великі промислові підприємства особливо, паливно-енергетичного комплексу, машинобудівного, коксового та хімічного виробництв.

Основними чинниками інтенсивного забруднення атмосфери автотранспортом є:

- постійно зростаюча кількість автотранспорту;
- експлуатація технічно застарілого автомобільного парку;
- низька якість паливно-мастильних матеріалів;
- недостатня пропускна спроможність дорожньо-транспортної мережі, яка сформувалась в умовах існуючої забудови, особливо в центральній частині міста;
- незадовільний стан дорожнього покриття проїзної частини доріг.